

מרכז המידע למודיעיין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

25 בדצמבר 2008

הסלמה בדרום: כ-60 רקטות ופצצות מרגמה נורו לעבר אשקלון, נתיבות, שדרות ויישובים נוספים בנגב המערבי. חמאס נטלה אחרות על מרבית הירי

ילד מפוחד לאחר מתקפת רקטות באשקלון
(רויטרס, 24 בדצמבר. צלם: אמיר כהן)

משפחה עומדת לפני ביתה שנהרס במושב תקומה שליד נתיבות
(רויטרס, 24 בדצמבר. צלם: גיל כהן מגן)

כללי

1. ב-24 בדצמבר, כשבוע לאחר סיום ה"הרגעה" התקיימה מתקפת ירי לעבר אשקלון, נתיבות, שדרות יישובי עוטף עזה, המעברים בין ישראל לרצועה ובסיסי צה"ל. סה"כ **נורו כ-60 רקטות** ופצצות מרגמה רובן ע"י חמאס. הייתה זאת מתקפת הירי **הקשה ביותר** בחצי השנה האחרונה, מאז נכנסה ה"הרגעה" לתוקפה לפני כחצי שנה. כתוצאה ממתקפת הירי לקו עשרות אזרחים בחרדה והלם ונגרמו נזקים לרכוש.

2. העילה של חמאס למתקפת הירי הייתה הריגת שלושה פעילי חמאס ע"י כוח צה"ל, במהלך סיכול ניסיון הנחת מטען חבלה סמוך ליישוב נתיב העשרה (23 בדצמבר בשעות הערב). אולם מאחורי הירי (והאיומים **להרחיבו** ולשלב בו **פיגועי התאבדות**) עומדת, להערכתנו, **כוונת חמאס לקבוע "כללי משחק" חדשים בשטח**, בתקופה שלאחר ה"הרגעה". במסגרת "כללי משחק" אלו שואפת חמאס **להצר את חופש הפעולה והתגובה של ישראל** ע"י גביית "תג מחיר" מסיכולים מוצלחים של צה"ל ולאליץ את ישראל לפתוח את המעברים לרצועה גם כאשר נמשך ירי הרקטות והמרגמות ע"י חמאס ושאר ארגונים.

3. על מנת לממש את מדיניותה המחישה חמאס פעם נוספת, כי היא **מוכנה להקריב אינטרסים בסיסיים של תושבי רצועת עזה**. הדבר מצא ביטוי בירי שבוצע לעבר המעברים – עורק החיים של תושבי הרצועה- שדרכם דורשת חמאס להעביר אספקה לרצועת עזה ושדרכם מתבצע מעבר פלסטינים בעלי צרכים הומניטאריים (במהלך המתקפה ב-24 בדצמבר נורו פצצות מרגמה לעבר **מעבר כרם שלום** וב-25 בדצמבר ספג **מעבר ארז** פגיעה ישירה של פצצת מרגמה).

האירועים בשטח

4. ב-23 בדצמבר, בשעות הערב, סיכל כוח צה"ל **ניסיון להניח מטען חבלה** סמוך ליישוב

אמצעי הלחימה שנמצאו בקרבת שלשת המחבלים שנהרגו בניסיון הנחת המטען סמוך ליישוב נתיב העשרה (דובר צה"ל, 24 בדצמבר)

נתיב העשרה, שמצפון לרצועת עזה. האירוע החל כאשר תצפית צה"ל זיהתה שלושה מחבלים חמושים שניסו להניח מטען סמוך לגדר המערכת. כוח צה"ל הסתער לעברם, ובמהלך חילופי הירי בין המחבלים לכוח, הופעל מטען חבלה ונזרק רימון לעבר כוחות צה"ל. לא היו נפגעים מקרב כוחות צה"ל שלושת המחבלים נהרגו. בזירת האירוע נמצאו אמצעי לחימה שכללו רובי סער מחסניות ורימונים (אתר דובר צה"ל, 24 בדצמבר).

חמאס הודיעה כי שלושת המחבלים ההרוגים היו פעיליה (אתר אלקסאם, 24 בדצמבר).

5. החל מליל 23 - 24 לדצמבר החל ירי בלתי פוסק של עשרות רקטות ופצצות מרגמה שנמשך עד לשעות הערב של ה- 24 בדצמבר. הירי התבצע בגזרה רחבה מאשקלון ועד לכרם שלום מרבית הירי בוצע ע"י חמאס. סה"כ אותרו במהלך 24 בדצמבר **30 נפילות רקטות** בשטח ישראל **ונורו 30 פצצות מרגמה** לעבר ישראל. להלן אירועי הירי העיקריים:

א. **שדרות והסביבה**: רקטה נפלה במרכז העיר. ארבעה תושבים לקו בחרדה. במהלך היום נפלו מספר רקטות באזור התעשייה בעיר. אחת מהן פגעה במפעל שבמקום. כתוצאה מכך נפגעו שני עובדים באורח קל משאיפת עשן.

ב. **נתיבות וסביבתה**: מספר רקטות (כולל רקטה תקנית **גראד 122 מ"מ**) נורו לעבר העיר נתיבות וסביבתה. אחת הרקטות פגעה בנתיבות. לא היו נפגעים. רקטה נוספת פגעה במפעל בעיר. שני עובדים לקו בחרדה. רקטה פגעה פגיעה ישירה בבית במושב תקומה הסמוך לנתיבות. שני בני אדם לקו בחרדה וזנק נגרם לבית.

רקטה שנפלה בנתיבות (24 בדצמבר באדיבות The Israel Project, צלם: יהודה פרץ)

ג. **אשקלון וסביבתה**: מספר רקטות נפלו במהלך היום בעיר אשקלון ובאזור התעשייה שמדרות לעיר (כולל רקטה תקנית **גראד 122 מ"מ**). אחת הרקטות נפלה על בית באשקלון. 11 תושבים לקו בחרדה.

ילד מפוחד ובית הרוס באשקלון (24 בדצמבר באדיבות The Israel Project, צלם: יהודה פרץ)

ד. **יישובי עוטף עזה**: רקטות ופצצות מרגמה נורו לעבר ישובים נוספים הסמוכים לגדר הביטחון עם רצועת עזה. שתי פצצות מרגמה נפלו במפעל נירלט שבקיבוץ ניר עוז. כתוצאה מכך לקו בהלם כ- 30 בני אדם. מאוחר יותר פגעה רקטה סמוך למפעל ושני בני אדם נוספים לקו בהלם.

ה. **בסיסי צה"ל**: במהלך ה-24 בדצמבר נורו רקטות ופצצות מרגמה לעבר בסיסי צה"ל הסמוכים לגדר הביטחון. שש פצצות מרגמה נורו לעבר בסיס הסמוך לישוב נחל עוז, נזק נגרם למבנה.

ו. **המעברים בין הרצועה לישראל**: מספר פצצות מרגמה נורו לעבר **מעבר כרם שלום** ונפלו סמוך לישוב כרם שלום (בנטילת אחריות של חמאס, באתר אלקסאם, נאמר מפורשות כי מדובר בירי לעבר המעבר, קרי- המעבר שדרכו אמורה הייתה לעבור אספקה חיונית לתושבי רצועת עזה). ב-25 בדצמבר פגעה פצצת מרגמה **במעבר ארז**. לא היו נפגעים נגרם נזק למבנה.

ז. **על מרבית** אירועי ירי הרקטות ופצצות המרגמה נטלה אחריות **חמאס**¹. כמו כן, נטלו אחריות לירי ועדות ההתנגדות העממית והחזית העממית.

המעברים בין ישראל לרצועת עזה

ח. ירי הרקטות ופצצות המרגמה כוון, כאמור לעיל, גם לעבר **המעברים** בין ישראל לרצועת עזה המשמשים למטרות הומאניטאריות ולהכנסת מזון, דלק ומצרכים נוספים לאוכלוסייה ברצועת עזה. ב-24 בדצמבר נורו כעשר פצצות מרגמה לעבר **כרם שלום** שדרכו התכוונו המצרים להעביר שיירת אספקה לרצועה. בהקשר זה יוזכר כי ב-21 בדצמבר מסר **אימן טה**, בכיר חמאס, לכתב הוטרס ברצועה כי הארגונים הפועלים ברצועת עזה החליטו לנצור את הירי לעבר ישראל לבקשת מצרים, על מנת להכניס סיוע לרצועה (ערוץ אלג'זירה, 22 בדצמבר).

ט. ב-25 בדצמבר פגעה פצצת מרגמה פגיעה ישירה **במעבר ארז** שעה שבמקום עברה קבוצת צליינים וכן מספר פלסטינים שיצאו לטיפולים רפואיים בישראל. הפצצה חדרה את התקרה של אולם המעבר ונכנסה לתוך הרחבה בה שהו באותה עת הצליינים, הפצצה התפרקה במקום ולא התפוצצה. במקום נגרם נזק, אך לא היו נפגעים (Ynet, 25 בדצמבר)

י. **מתקפת הירי מנעה העברת סחורות דרך המעברים**. לירי קדמו התייעצות שקיים שר הביטחון עם סגנו וגורמי ביטחון נוספים בהן הוחלט כי על אף המתיחות של הימים האחרונים תאפשר ישראל הכנסת הציוד מוגבל לרצועה דרך המעברים על מנת לתת לאוכלוסייה הפלסטינית אורך נשימה ועל מנת לאותת לחמאס כי המשך ה"הרגעה" יביא לפתיחת המעברים. אולם בעקבות הירי המאסיבי, שבוצע שעות ספורות לפני שהסחורות היו אמורות לעבור דרך

¹ זוהי הפעם הראשונה מאז הודעת חמאס על סיום ה"הרגעה" שהיא נוטלת חלק פעיל בירי הרקטות. עד כה היא "הסתפקה" בירי פצצות מרגמה ואיפשרה לארגוני טרור האחרים ליטול חלק בירי הרקטות האינטנסיבי, שבוצע לעבר ישראל.

מעבר כרם שלום ומסוף קרני הוחלט שלא להעביר את האספקה ולהשאיר את המעברים סגורים (ynet, 24 בדצמבר).

תגובות

ישראל

10. **תגובת צה"ל**, שהוגבלה בשל תנאי מזג האוויר הקשים, **כללה שתי תקיפות מהאוויר של משגרי רקטות**. ב-24 בדצמבר בשעות הצהרית תקף חיל האוויר משגר ליד **ח'אן יונס** (דרום רצועת עזה). בשעות הערב תקפו מסוקי קרב של חיל-האוויר בדרום רצועת עזה חוליה, אשר שיגרה קודם לכן פצצות מרגמה לעבר שטח ישראל (אתר דובר צה"ל, 24 בדצמבר). חמאס הודיעה על מותו של פעיל גדודי עז אלדין אלקסאם, שירה פצצת מרגמה לעבר ישראל (אתר אלקסאם, 25 בדצמבר). כלי התקשורת הפועלים ברצועה דיווחו (24 בדצמבר) על ארבעה פצועים נוספים, אחד מהם **צלם ערוץ הטלוויזיה אלאקצא של חמאס** (שכנראה התלווה לחוליה מבצעית לשם **תיעוד הירי** לעבר ישראל).

11. הקבינט המדיני ביטחוני התכנס ב-24 לדון אודות תגובת ישראל למתקפת הירי. על פי דיווח בעיתון הארץ הוצג בפני השרים "סל תגובות", שצה"ל מתכוון לבצע בעזה בתגובה לירי. על פי הדיווח, הפעולות תתבצענה בהדרגה בעיקר מהאוויר כדי לפגוע ב"נכסים" שלטוניים וצבאיים של חמאס בעזה. שרי הקבינט הסמיכו את ראש הממשלה, שר הביטחון ושרת החוץ לאשר את מועד ביצוע התקיפות. כמו כן שרת החוץ ציפי לבני אמורה לעדכן את נשיא מצרים חסני מבראכ על החלטת הקבינט ולציין בפניו כי ישראל לא תשוב ל"הרגעה" אלא בתנאים שלה (כתבתם של ברק רביד, אבי יששכרוף, יניר יגנה ויאיר אטינגר, הארץ, 25 דצמבר).

חמאס

12. במקביל לירי המאסיבי שביצעו פעילי חמאס בשטח, יצאו דוברי התנועה במתקפת הסברה, שהציגה את מתקפת הירי לעבר ישראל כתגובה לפעילות ישראל ברצועה. כמה מהדוברים ציינו כי חמאס לא זנחה את אפשרות המשך ה"הרגעה" בעוד שכמה מהם איימו כי חמאס לא תהסס להרחיב את היקף הירי ע"י הכנסת מקומות ואזרחים ישראלים נוספים לקו האש (התבטאות השואבת השראתה מהודעותיו של חסן נצראללה מנהיג חזבאללה במלחמת לבנון השנייה).

13. להלן מספר התבטאויות:

א. **אסמעאיל רצ'ואן**, בכיר חמאס, גינה את "התוקפנות הישראלית" נגד העם הפלסטיני והטיל על ישראל את האחריות תוצאותיה. עוד אמר כי ה"התנגדות" (קרי, ארגוני הטרור) נדרשת להגיב בכל האמצעים נגד ה"תוקפנות" שהיא חלק מהניסיון הישראלי לשבור את חמאס ולגרום לה להסכים ל"הרגעה" על פי התנאים הישראליים (מרכז אלביאן, 24 בדצמבר).

ב. **פווי ברהום**, דובר חמאס, אמר כי מי שנושא בתוצאות להסלמה ברצועה היא ממשלת ישראל הממשיכה לעשות "מעשי טיפשות" נגד בני הפלסטינים. הוא הוסיף, כי

הירי הוא חלק מההגנה על העם הפלסטיני מפני "הפשעים הציוניים המתמשכים". הוא גם איים כי כניסת צה"ל לעזה לא תהיה בגדר טיול (palestine-info, 24 בדצמבר).

פוזי ברהום (אלג'זירה, 24 בדצמבר)

ג. **משיר אלמצרי**, דובר סיעת חמאס במועצה המחוקקת, אמר כי הרקטות ששוגרו הן **מסר ראשוני בלבד** ואיים להרחיב את הירי **מעבר למה שבוצע עד כה**. הוא הבטיח כי ישראל תספוג "מנה אחת אפיים באופן שטרם נראה". אלמצרי חזר והבהיר כי אינו פוחד מהאיומים של ישראל ואמר כי תושבי יישובי עוטף עזה, שדרות ואשקלון לא יזכו לביטחון "כל עוד הפלסטינים אינם זוכים לו" (פלסטין אלא'ן, 24 בדצמבר).

ד. **אימן טה**, בכיר חמאס, אמר כי אם יימשך ה"מצור" והמעברים יישארו סגורים תשלם ישראל על כך מחיר גבוה שכן, העם הפלסטיני אינו מתעייף מה"התנגדות" (קרי, המשך הטרור) (רדיו מונטה קרלו, 24 בדצמבר).

ה. **אבו עבידה**, דובר גדודי עז אלדין אלקסאם אמר כי גדודי עז אלדין אלקסאם "כפי שהובטחו לעם הפלסטיני לקחו על עצמם להגיב ולגלות התנגדות לתוקפנות הזו באמצעות אמצעים שיפחידו את הכיבוש הציוני". לדבריו, ישראל לא ציפתה להתקפה שכזו. אבו עבידה הדגיש כי "מפעלנו הוא מפעל ההתנגדות (קרי, מאבק אלים בישראל) ולא מפעל ה"הרגעה". עוד הגיש כי כל האופציות פתוחות ובכללן **פעולות התאבדות (אסתשהאד)** למרות שאין משמעות הדבר כי פעולת התאבדות תבוצע מחר או מחרתיים. (ערוץ אלאקצא, 24 בדצמבר).

כרזה של הג'האד האסלאמי בפלסטין: "יש לנו עוד [הרבה כאלה, קרי: רקטות]" (אתר סראיא אלקדס, 25 בדצמבר 2008)

הרשות הפלסטינית

14. **אבו מאזן** אמר במהלך מסיבת עיתונאים עם שר החוץ של קטאר כי המצב ברצועת עזה תחת "המצור והתוקפנות" מצער אותו מאד. הוא דרש מישראל להפסיק את "תוקפנותה" ומהארגונים הפלסטינים להפסיק לירות רקטות מהרצועה אבו מאזן קרא להרגעה קבועה וכוללת לטובת האינטרס הפלסטיני (סוכנות הידיעות ופא, 4 בדצמבר).